

UDKAST

Sektoranalyse af Økologisk fjerkræproduktion

Resumé

Sektoranalysen belyser den økonomiske situation inden for økologisk fjerkræproduktion og samler relevante analyser, som er med til at give et overblik over sektorens sammensætning.

Antallet af økologiske bedrifter er steget igen i 2015, mens arealet er faldet. For de økologiske konsumægsproducenter er afsætningen af æg steget, således de udgør 24% af den samlede konsumægproduktion. De økologiske konsumægsproducenter har i forhold til deres konventionelle kollegaer en højere aktivmasse pr. årshøne, men har alligevel et højere afkast på virksomhedsniveau. Med udgangspunkt i driftsgrensanalyserne for 2015 ses der en væsentlig forskel mellem økologiske konsumægsproducenter og burægsproducenter målt i kr. pr. årshøne, dette kan dog skyldes den lille datamængde der har været til rådighed.

Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne:
Danmark og Europa investerer i landdistrikterne

Se EU-Kommissionen, Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne

Indhold

1	Introduktion	1
1.1	Datagrundlag	1
I	Udviklingen i økologisk fjerkræproduktion	3
2	Overblik over økologisk produktion	4
2.1	Udvikling i det samlede økologiske areal og antal bedrifter	4
2.1.1	Udvikling i areal og antal bedrifter for økologiske fjerkræproducenter	7
2.2	Produktionsmæssig udvikling for økologiske fjerkræproducenter . . .	8
2.3	Prismæssig udvikling	9
2.4	Driftsøkonomiske resultater	11
3	Geografisk overblik	13
II	Analyser	15
4	Sammenhold af økologiske og konventionelle resultater	16
5	Resultater fra Business Check 2015	20
6	Konsumægproducenters arrondering i 2015	22
6.1	Deskriptiv statistik på samlet data	22
6.2	Økonomiske resultater	23
6.3	Konklusion	25
6.4	Baggrund for analysen	25
	Litteratur	26
A	Definitioner	27

1 Introduktion

Den økologiske fjerkræproduktion består i Danmark af ægproduktion og slagtekyllingeproduktion, hvoraf produktionen af økologiske æg er langt den største. Økologisk ægproduktion udgør i 2014 21% af den samlede ægproduktion i Danmark, mens de økologiske slagtekyllinger udgør under 1% af den samlede produktion i Danmark [Larsen and Steenberg, 2016]. Ét af økologiens 11 bud er dyrevelfærd, hvilket betyder, at dyrene skal have adgang til det fri og kunne udøve deres naturlige adfærd. For fjerkræproduktionen betyder det i højere grad, at kravene til hønsehusene er forskellige mellem de økologiske og konventionelle fjerkræproduktioner. For ægproduktionen er der krav til et udeareal på mindst 4m² pr. høne, som skal være dækket af græs eller anden vegetation [Larsen and Steenberg, 2016], desuden må der maks. være 3.000 høner i en flok. Der er ligeledes krav til, at hønsene fodres med økologisk foder¹, og foderet skal bl.a. være i form af grovfoder. Der må ikke foretages næbtrimning af dyrene², men i stedet skal der sørges for, at dyrene har adgang til skrabemateriale [Larsen and Steenberg, 2016].

For de økologiske slagtekyllinger er der krav om, at de lever i flokke med højst 4.800 kyllinger, og at deres pladskrav er dobbelt så stort som de konventionelle slagtekyllinger. Produktionstiden for de økologiske slagtekyllinger ligger typisk mellem 57 og 63 dage, hvor de konventionelle ligger på omkring 35 dage. Økologiske slagtekyllinger skal have adgang til grovfoder, og der gælder samme regler for kravet til økologisk foder som hos den økologiske ægproduktion. Andelen af økologiske ænder, gæs og kalkuner er i 2015 repræsenteret med 7,3%, 0,3% og 0,04% ud af den samlede fjerkræproduktion, men indgår ikke i analyserne pga. for få regnskaber.

1.1 Datagrundlag

Til beskrivelsen af den økologiske fjerkræsektor er der benyttet data fra Danmarks Statistik, NaturErhvervstyrelsen og Økonomidatabasen, SEGES. Data fra Danmarks Statistik og NaturErhvervstyrelsen er offentlig tilgængelig, og de anvendte tabeller vil fremgå ved de enkelte figurer og tabeller. Data fra Økonomidatabasen, SEGES, er hentet den 18.07.2016 og består af data fra 2014, da der ikke er nok tilgængelig data for tidligere år til at kunne offentliggøre resultater. Der anvendes i denne sektoranalyse uvejte data fra Økonomidatabasen, SEGES, hvilket betyder at de enkelte bedrifter vægter det samme i beregningerne. De anvendte data fra Økonomidatabasen, SEGES, har personlig eller I/S som ejerform, da det vurderes, at datakvaliteten er for ringe fra andre ejerformer. Medmindre andet er angivet er data

¹Dog må 5% af proteinfoderet være ikke-økologisk, mens 100% af korn og grovfoder skal være økologisk dyrket.

²De konventionelle producenter må godt næbtrimme, men det er ikke en udbredt praksis.

fra Økonomidatabasen baseret på virksomhedsdata og der anvendes kun data fra heltidsbedrifter.

Del I

Udviklingen i økologisk fjerkræproduktion

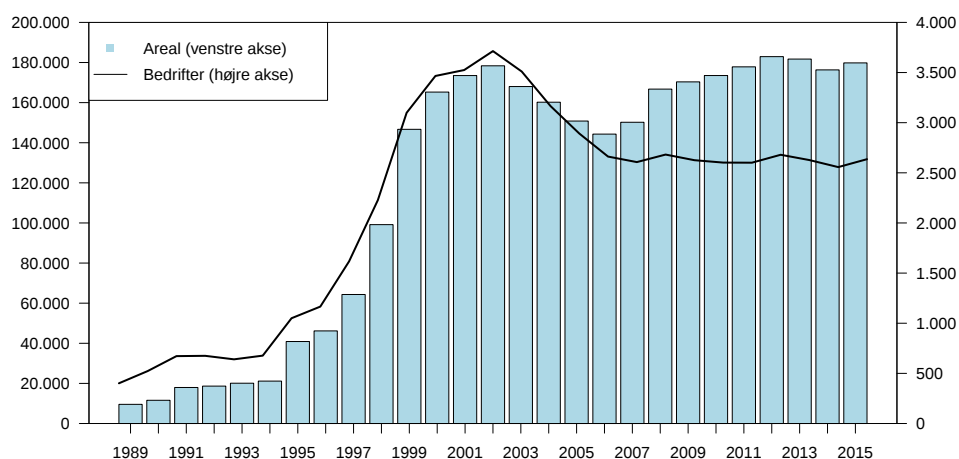
2 Overblik over økologisk produktion

Afsnittet giver et overblik over den økologiske produktion i form af areal, bedrifter, priser, produktion og økonomi.

2.1 Udvikling i det samlede økologiske areal og antal bedrifter

Siden indførslen af det røde Ø-mærke i 1989 er antallet af økologiske bedrifter og areal øget væsentligt i Danmark. Figur 1 viser udviklingen af det økologiske areal som histogram, mens grafen angiver antallet af økologiske bedrifter. Det økologiske areal blev øget kraftigt i de sene 90'ere og har siden ligget omkring et fast niveau på 160.000 - 180.000 ha. Derimod er antallet af økologiske bedrifter faldet fra 3.714 bedrifter i 2002 til et niveau omkring 2.600 bedrifter de senere år.

Figur 1: Udviklingen i det samlede økologiske areal og antallet af økologiske bedrifter fra 1989 til 2015

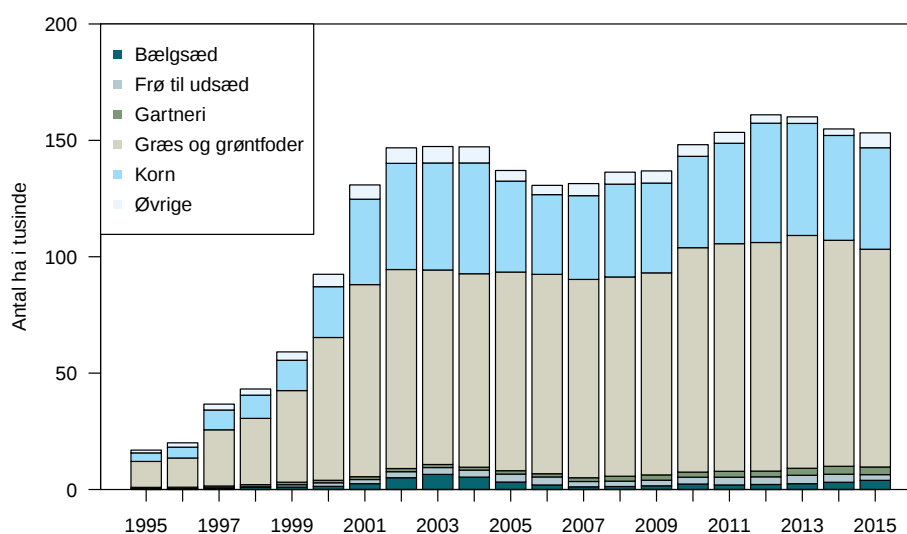

Anm.: Opgørelsesmåden er ændret fra 2005.

Kilde: NaturErhvervsstyrelsen, Statistik over økologiske jordbrugsbedrifter 2015.

Ses der nærmere på det økologiske areal, så viser figur 2, hvordan fordelingen af afgrøderne har været over tid. Det økologiske areal er hovedsagligt præget af en stor overvægt af græs/grøntfoder, mens korn er den næststørste afgrøde. Andelen af græs/grøntfoder har igennem hele perioden ligget stabilt med 64-66% af det samlede økologiske areal. Dette skal ses i sammenhæng med, at mere end hver anden af de økologiske bedrifter har husdyr. For 2015 er antallet af bedrifter med husdyr 1.454 ud af et samlet antal bedrifter på 2.636, eller svarende til 55%.

Figur 2: Afgrødefordeling på det samlede omlagte økologiske areal

Anm.: Figuren viser fuldt omlagt areal.

Kilde: Danmarks Statistik, Statistikbanken 2015, tabel OEKO1.

I tabel 1 er der angivet den procentmæssige fordeling af de økologiske afgrøder siden 1995. Selvom det økologiske areal er steget kraftigt igennem tiden, så er den procentmæssige fordeling af afgrøder stabil. Det er kategorien med 'Græs og grøntfoder', som igennem hele perioden har langt den største betydning efterfulgt af 'Korn'.

Tabel 1: Procentmæssige afgrødefordeling på det økologiske areal

	Bælgsæd	Frø til udsæd	Gartneri	Græs og grøntfoder	Korn	Øvrige
1995	2	0	3	66	22	7
1996	2	0	3	63	23	9
1997	2	0	2	66	23	7
1998	2	0	2	66	23	6
1999	2	2	2	67	22	6
2000	1	2	1	66	24	6
2001	2	1	1	63	28	5
2002	3	2	1	58	31	5
2003	4	2	1	57	31	5
2004	4	2	1	56	32	5
2005	2	2	1	62	28	3
2006	1	3	1	66	26	3
2007	1	2	1	65	27	4
2008	1	2	2	63	29	4
2009	1	2	2	63	28	4
2010	2	2	1	65	26	3
2011	1	2	2	64	28	3
2012	1	2	2	61	32	2
2013	2	2	2	62	30	2
2014	2	2	2	63	29	2
2015	3	2	2	61	28	4

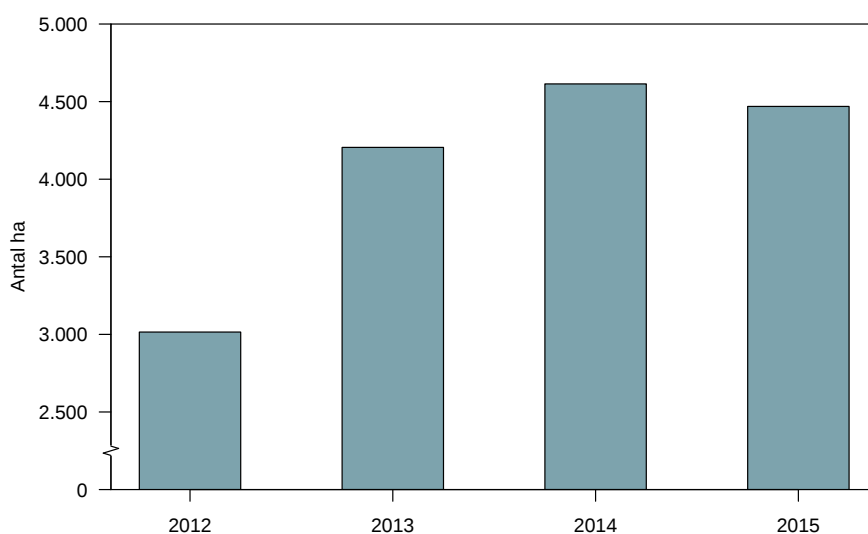
Anm.: Data er angivet i procent.

Kilde: Danmark Statistik, Statistikbanken, tabel OEKO1.

2.1.1 Udvikling i areal og antal bedrifter for økologiske fjerkræproducenter

Ud fra NaturErhvervstyrelsens årlige statistik på økologiske landbrug i Danmark viser figur 3 udviklingen for fjerkræproducenterne ud fra areal opgjort i antal ha siden 2012. Der er stort set et uændret antal bedrifter set over årene, mens arealet har været stigende fra 3.000 ha op til knap 4.500 ha.

Figur 3: Udvikling i areal for økologiske fjerkræproducenter

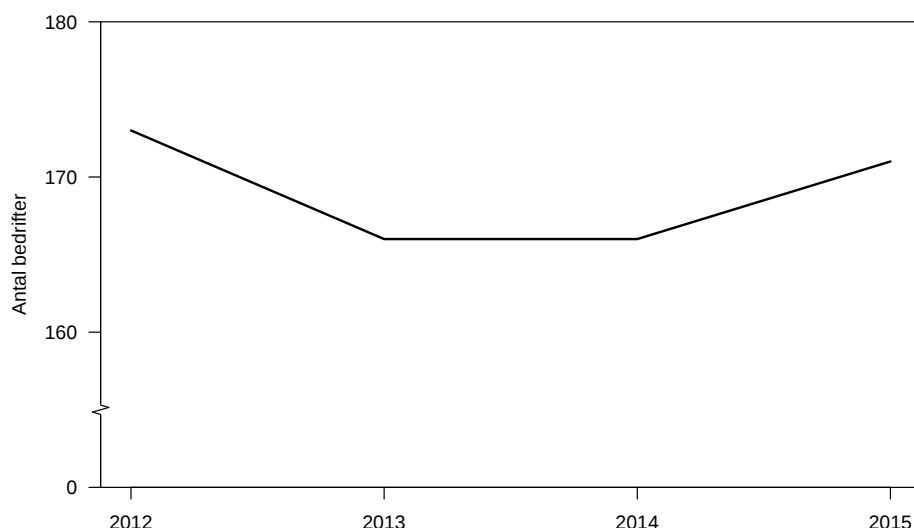

Anm.: En fjerkræproducent angives ved at have mere end 100 stk. fjerkræ.

Kilde: NaturErhvervsstyrelsen, Statistik over økologiske jordbrugsbedrifter, flere år-gange.

NaturErhvervsstyrelsens årlige statistik på økologiske landbrug i Danmark angiver desuden antallet af økologiske bedrifter med høns som kan ses i figur 4. Der ses en næsten uændret udvikling i antallet af økologiske bedrifter med høns.

Figur 4: Udvikling i antallet af bedrifter for økologiske hønseproducenter

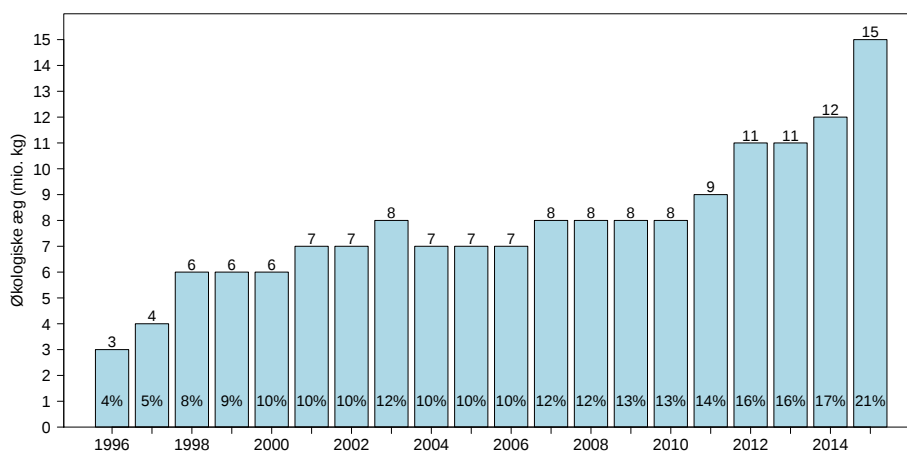
Kilde: NaturErhvervsstyrelsen, Statistik over økologiske jordbrugsbedrifter, flere år-gange.

2.2 Produktionsmæssig udvikling for økologiske fjerkræproducenter

Ud fra tilgængeligt data er det kun muligt at se nærmere på de økologiske konsu-mægsproducenter.

Figur 5 viser udviklingen i mio. kg æg til pakkerierne i perioden fra 1996 til 2015. I figur 5 er der desuden angivet den økologiske andel i forhold til den samlede produktion. Det ses, at den økologiske andel står for en stadig større del og ligger i 2015 på 21% af den samlede produktion. Den øgede andel kan til dels være på baggrund af butikskæder, som ikke længere ønsker at sælge buræg. For blot få år siden udgjorde burægsproduktionen 60%, mens den nu ligger på 31% [Andersen, 2016].

Figur 5: Udvikling i økologiske æg i mio. kg i perioden 1996 til 2015

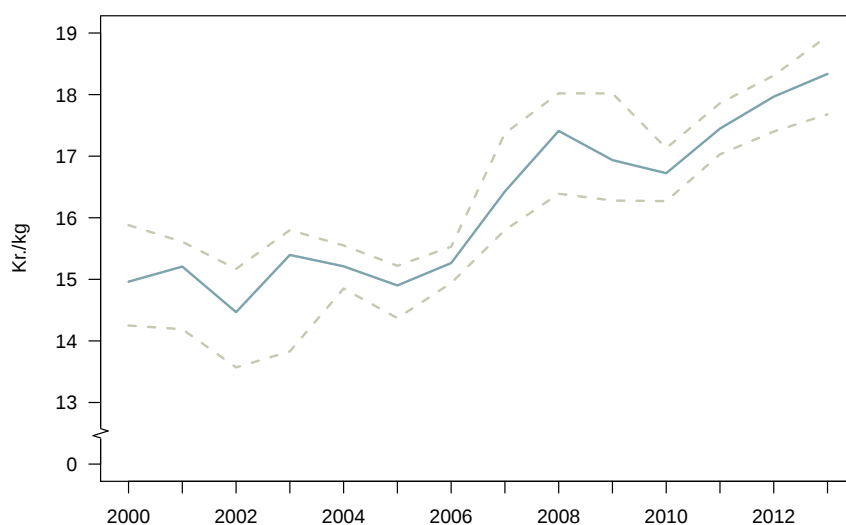
Anm.: Procenttallene angiver den økologiske andel i forhold til den samlede mængde.
Kilde: Danmarks Statistik, Statistikbanken 2015, tabel ANI8.

For de økologiske slagtekyllinger er der en voldsom vækst, og der forventes en potentiel markedsandel på 6% mod de nuværende 1%. Der er flere parter, som vil udvide deres produktion af økologiske slagtekyllinger, ikke blot HK Scan og Danpo, men også mindre virksomheder er på vej ind på markedet [Andersen, 2016].

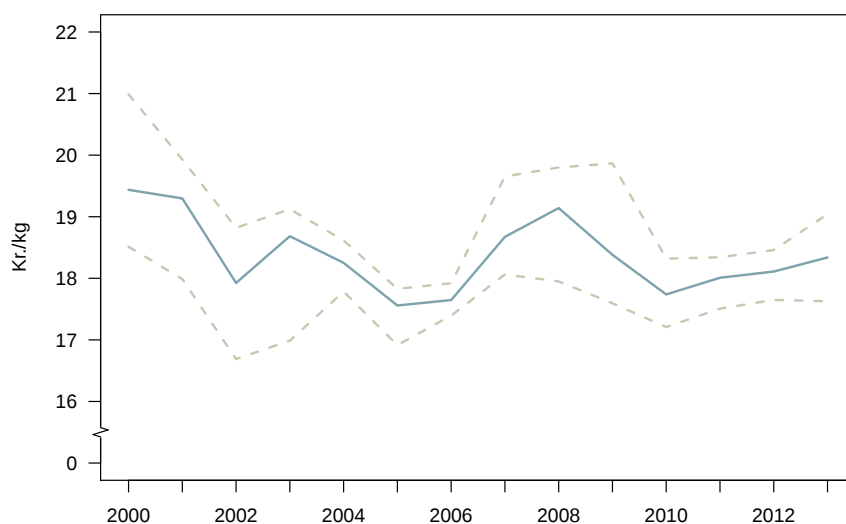
2.3 Prismæssigudvikling

I figur 6 er der vist den årlige gennemsnitlige prisudvikling på økologiske konsumæg i løbende og faste priser. De stiplede linjer angiver mindste og største pris inden for det enkelte år. Ud fra (b) kan det ses, at prisen på konsumæg over perioden har været stort set konstant, mens de løbende priser er stigende i samme periode.

Figur 6: Prisudvikling i økologiske konsumæg i perioden 2000 til 2013

(a) Prisudvikling i løbende priser

(b) Prisudvikling i faste priser

Anm.: For (a) er angivet i løbende priser, hvor kurven viser de gennemsnitlige priser i kr./kg for økologiske konsumæg, mens de stiplede linjer angiver mindste og største pris inden for det pågældende år. For (b) gælder det samme blot i faste priser med udgangspunkt i december måned 2013.

Kilde: FarmtalOnline, serien 'Konsumæg salgspriser'.

Forskellen mellem løbende og faste priser er en korrigering for inflation. Grunden til der omregnes til faste priser er for at se om der er opnået en real-prisstigning over

tid eller om prisen på konsumæg i forhold til andre priser er reelt er faldet. Ses der på udviklingen fra år 2000 til 2013, så viser de løbende priser en stigning, mens de faste priser viser en tendens til at være konstante målt reelt. Ægproducentens pris har med andre ord ikke forbedret sig i forhold til forbrugerpriserne generelt.

I figur 6 (a) er der fra årene 2000 til 2008 en stigning i priserne, som hovedsagligt skyldes en stigende efterspørgsel på økologiske æg. For perioden 2010 til 2013 er der ligeledes en stigning, men denne skyldes hovedsagligt stigende foderpriser.

2.4 Driftsøkonomiske resultater

Da betegnelsen fjerkræ dækker over både slagtekyllinger og ægproduktion, som i den enkelte produktionsform adskiller sig væsentlig fra hinanden, ønskes der en opdeling i slagtekyllinger og ægproduktion. Der er dog ikke nok tilgængeligt data i Økonomidatabasen, SEGES til at kunne vise økonomiske nøgletal for slagtekyllingeprøduktionen, mens der for den økologiske ægproduktion er mulighed for at se på 2014 og 2015.

I tabel 2 er relevante nøgletal for økologiske ægproducenter angivet.

Tabel 2: Relevante nøgletal for økologiske ægproducenter for 2014 og 2015

	2014	2015
Antal uvejte bedrifter	11	14
Dyrket areal, ha	81	69
Forpagtet areal, ha	20	20
Bruttoudbytte i alt, tkr.	4.839	5.197
Dækningsbidrag, tkr.	2.164	2.440
Driftsresultat, tkr.	518	586
Gældsprocent	65,4	66,2
Aktivmasse pr. årshøne	1.475	1.468
Afkastningsgrad	5,2	5,9

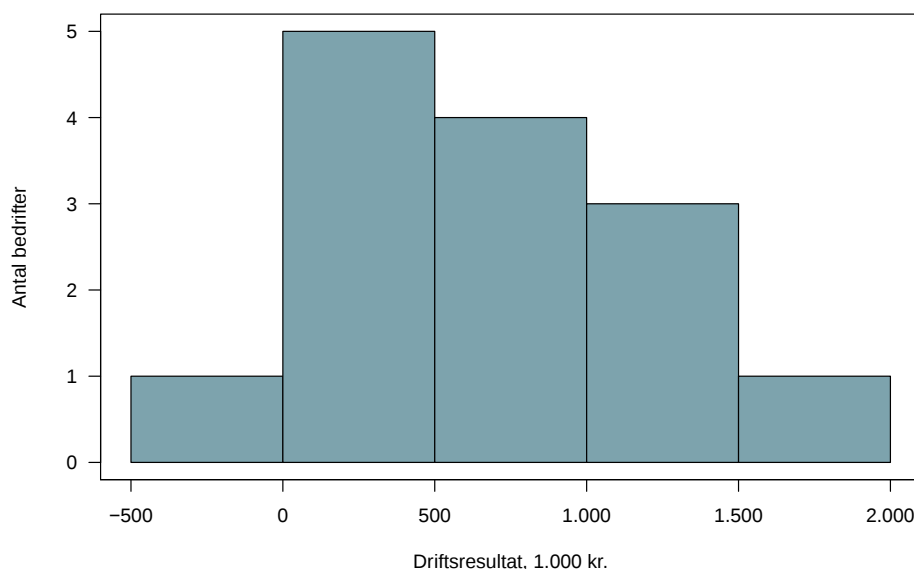
Anm.: Der er anvendt uvejte data. Det lave antal bedrifter i datagrundlaget betyder at gennemsnitstallene er følsomme over for en enkelt bedrift der afviger meget et enkelt år. Data er fra ægproducenter defineret ud fra at være økologiske ægproducenter, som leverer til konsum.

Kilde: Økonomidatabasen, SEGES.

For at vise spredningen i driftsresultaterne er der grundet den lave datamængde anvendt et histogram. For 2015 viser figur 7 spredningen i driftsresultatet for de

økologiske ægproducenter. Ud fra figuren ses det at driftsresultatet har været højreskæv med kun to observationer der har et negativt resultat.

Figur 7: Spredning i driftsresultat for økologiske ægproducenter, 2015

Anm.: Data er uvejlet.

Kilde: Økonomidatabasen, SEGES.

Ud fra den deskriptive statistik kan der beregnes en nedre og øvre kvartil, som angiver grænserne for halvdelen af observationerne. Tabel 3 viser den deskriptive statistik for både 2014 og 2015. I 2014 ses det at nedre og øvre kvartil ligger mellem 68.000 kr. og 853.000 kr. med en median på 356.000 kr., mens det for 2015 ses at nedre og øvre kvartil ligger mellem 193.000 kr. og 952.000 kr. med en median på 541.000 kr.

Tabel 3: Deskriptiv statistik på ægproducenter i 2014 og 2015

	Nedre kvartil	Median	Gennemsnit	Øvre Kvartil
2014	68	355	518	853
2015	193	541	586	952

Anm.: Data er uvejlet og angivet i 1.000 kr. Det lave antal bedrifter i datagrundlaget betyder at tallene er følsomme over for en enkelt bedrift der afviger meget et enkelt år.

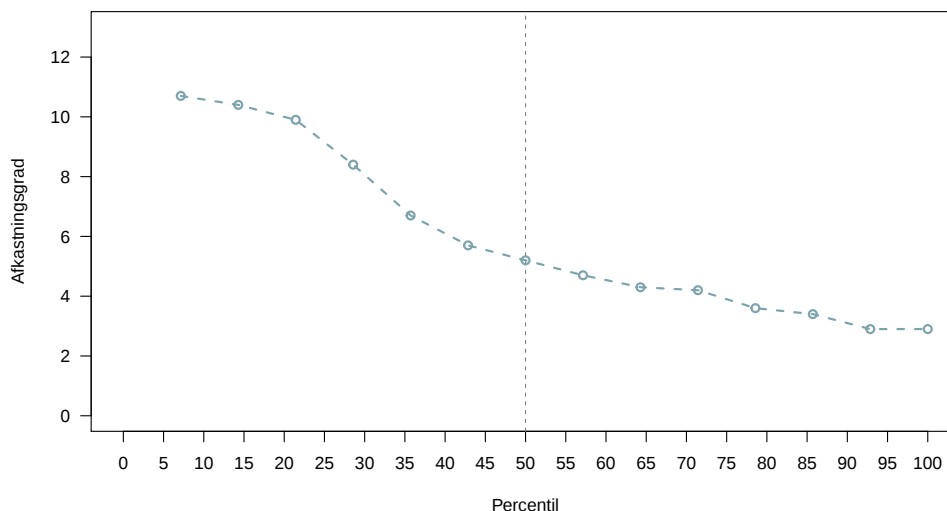
Kilde: Økonomidatabasen, SEGES.

Forskellene mellem medianen og gennemsnittet betyder, at mere end halvdelen af de

økologiske ægproducenter ikke har opnået et resultat på niveau med gennemsnittet.

Ud fra 2014-regnskaberne er der ligeledes i figur 8 vist spredningen i afkastet på de økologiske konsumægproducenter. Ud fra figuren ses det, at halvdelen af producenterne har haft et afkast på 4,6% eller derover.

Figur 8: Afkastningsgrad på økologiske konsumægproducenter i 2015

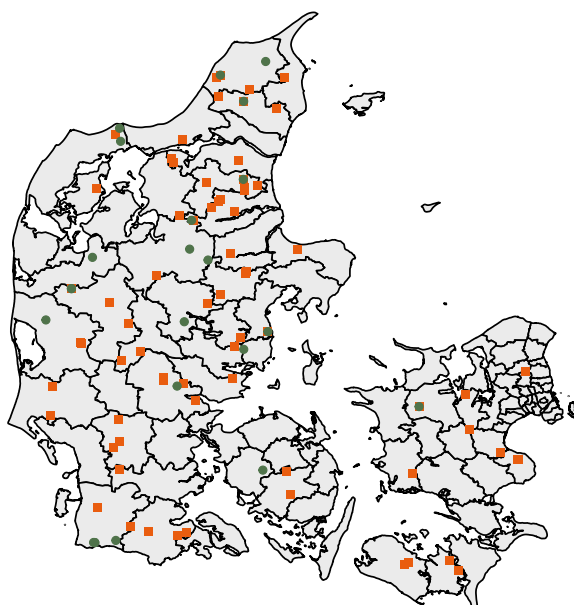
Anm.: Data er uvejlet og angiver fordelingen af afkastningsgraden på de økologiske konsumægproducenter.

Kilde: Økonomidatabasen, SEGES.

3 Geografisk overblik

Figur 9 viser placeringen af de økologiske æg- og slagtekyllingeproducenter for 2014 med mere end 100 stk. fjerkræ. Der er anvendt data fra Gødnings- og Husdyrindberetningen, hvor en ægproducent er defineret ud fra at have økologiske konsumæg, mens en slagtekyllingeproducent er defineret ved at have økologiske slagtekyllinger i 81 dage.

Figur 9: Fordeling af økologiske æg- og slagtekyllingeproducenter, 2014

Anm.: Fordeling af registrerede økologiske æg- og slagtekyllingeproducenter i 2014, defineret ved at have mere end 100 stk. fjerkræ. Grønne prikker indikerer en slagtekyllingeproducent, mens en rød firkant indikerer en ægproducent. Ud fra udvælgelseskriteriet kan en bedrift være gengivet både som slagtekyllingeproducent og konsumægproducent.

Kilde: Gødnings- og Husdyrindberetning, 2014.

Ud fra figur 9 ses det, at ægproducenterne er fordelt over hele landet, mens slagtekyllingeproducenterne hovedsagligt er i Jylland og på Fyn.

I tabel 4 er der angivet antallet af bedrifter og deres gennemsnitlige antal årsdyr ud fra Gødnings- og Husdyrindberetning, 2014.

Tabel 4: Fordeling af økologiske æg- og slagtekyllingeproducenter i Danmark

	Antal	Gns. prod. dyr/årsdyr
Økologiske slagtekyllinger	23	20.945
Økologiske. konsumæg	83	7.837

Anm.: Fordeling af registrerede økologiske æg- og slagtekyllingeproducenter i 2014, defineret ved at have mere end 100 stk. fjerkræ. Ud fra udvælgelseskriteriet kan en bedrift være gengivet både som slagtekyllingeproducent og konsumægproducent.

Kilde: Gødnings- og Husdyrindberetning, 2014.

Del II

Analysér

Del II består af analyser som belyser særlige områder inden for økologisk fjerkræ. Analyserne starter med en boks der opsummerer highlights for den enkelte analyse og angiver en indikation af, hvor valide resultaterne i analysen er. Indikationen vises vha. et trafiklys og boksen nedenfor forklarer de enkelte niveauer.

Trafiklys

Er lampen rød i trafiklyset betyder det at analysens resultater ikke er særlig valide. Dette vil typisk være begrundet i en lille datamængde eller manglende variable.

Er lampen i trafiklyset gul betyder det at analysens resultater ikke er generaliserbare, men angiver en tendens i datasættet. Dette vil typisk være begrundet af at resultaterne ikke er statistisk signifikante.

Er lampen i trafiklyset grønt betyder det at analysens resultater er gode og retvisende. Dette er typisk begrundet i at der er en stor datamængde og signifikante resultater.

4 Sammenhold af økologiske og konventionelle resultater

Highlights

- Datamængden til brug for analysen er lille med kun 14 økologiske og 14 konventionelle bedrifter samtidig med at der er anvendt uvejete data, hvilket resulterer i et gult trafiklys.
- Analysen viser at den gennemsnitlige økologiske konsumægsproducent har en mindre omsætning og et mindre driftsresultat i alt end de konventionelle bedrifter. Derimod viser analysen at driftsresultat pr. årshøne er mere end dobbelt så stort for de økologiske bedrifter i forhold til de konventionelle.
- Spredningen i afkastningsgraderne viser en tendens til at de økologiske konsumægsproducenter ligger højere end de konventionelle.

I det følgende belyses de resultatmæssige forskelle mellem økologiske og konventionelle bedrifter ud fra data i Økonomidatabasen, SEGES. Set i forhold til aktivmassen pr. årshøne, så ligger den højere på de økologiske bedrifter, men grundet det højere driftsresultatet pr. høne ligger afkastningsgraden højere på de økologiske bedrifter. Gældsprocenten er højere hos de økologiske ægproducenter og kan skyldes forholdsvis nye produktionsanlæg.

Tabel 5: Udvalgte resultater for økologiske og konventionelle bedrifter med konsumæg, 2015

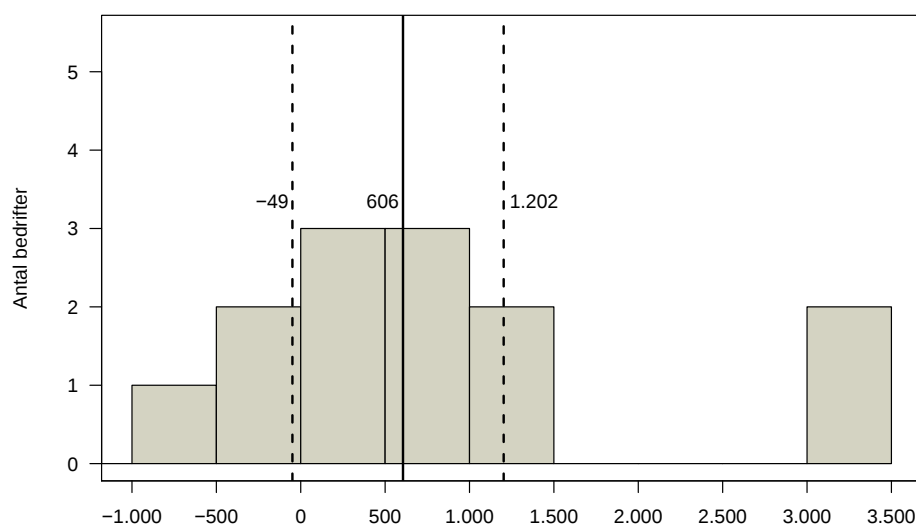
	Økologi	Konventionel
Antal uvejte bedrifter	14	14
Antal årshøns pr. bedrift	14.732	45.000
Dyrket areal, ha	69	133
Forpagtet areal, ha	20	34
Bruttoudbytte i alt, tkr.	5.197	8.818
Dækningsbidrag, tkr.	2.440	3.661
Driftsresultat, tkr.	586	624
Gældsprocent	66,2	61,8
Afkastningsgrad	5,9	4,0
Aktivmasse pr. årshøne	1.468	978
Driftsresultat pr. årshøne	39,36	15,63

Anm.: Data er uvejte. Det lave antal bedrifter i datagrundlaget betyder at tallene er følsomme over for en enkelt bedrift der afviger meget et enkelt år.

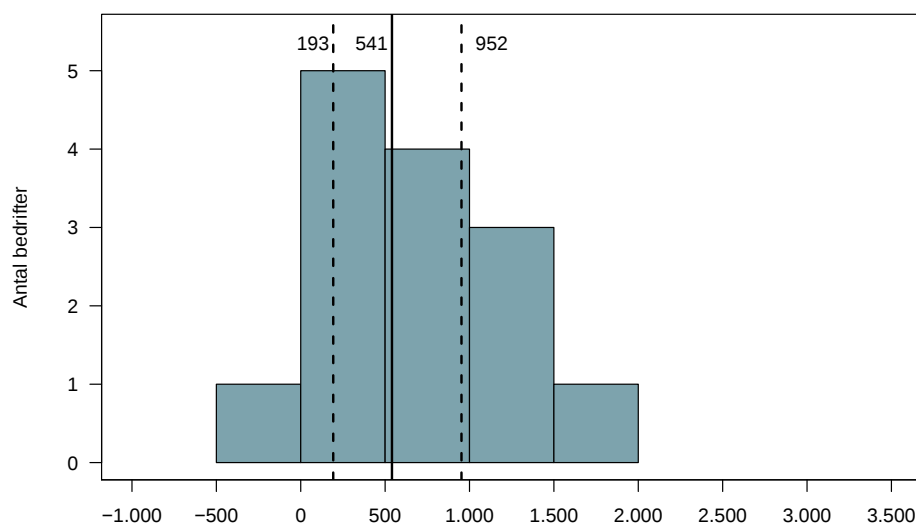
Kilde: Økonomidatabasen, SEGES.

I figur 10 vises spredningen i driftsresultatet for hhv. konventionelle og økologiske bedrifter. Der ses en mindre spredning på de økologiske bedrifter set på virksomhedsniveau.

Figur 10: Spredning i driftsresultat for økologiske og konventionelle bedrifter, 2015

(a) Konventionel

(b) Økologi

Anm.: Data er uvejlet. De solide linjer angiver median, mens de stiplede linjer angiver hhv. første og tredje kvartil.

Kilde: Økonomidatabasen, SEGES.

Tabel 10 angiver deskriptiv statistik på driftsresultatet mellem de økologiske og konventionelle ægproducenter for 2015. De konventionelle bedrifter har et højere driftsresultat end de økologiske målt både på gennemsnit og median, men sprednin-

gen er tilsvarende større. Derimod viser driftsresultatet pr. årshøne det modsatte, nemlig højere median og gennemsnit for de økologiske ægproducenter.

Tabel 6: Deskriptiv statistik på økologiske og konventionelle ægproducenters driftsresultat, 2015

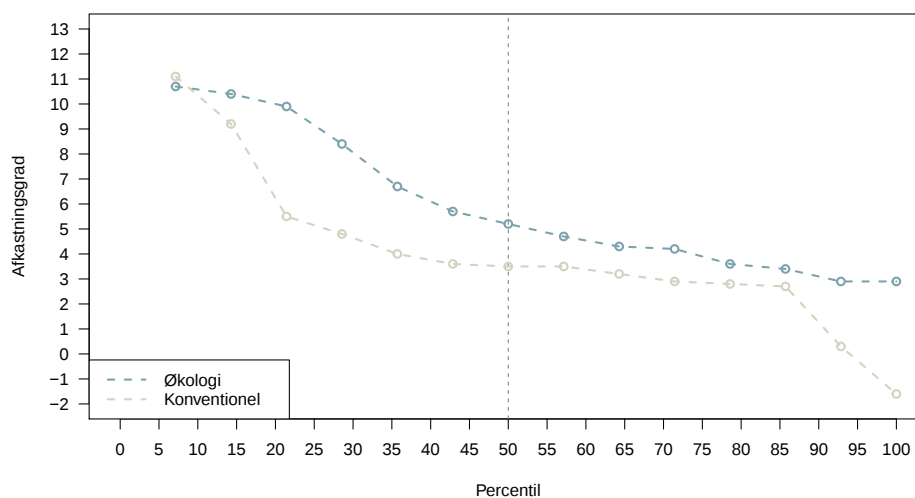
	Driftsresultat, 1.000 kr.		Driftsresultat i kr. pr. årshøne	
	Økologi	Konventionel	Økologi	Konventionel
Nedre kvartil	193	-49	14,55	-3,17
Median	541	606	43,08	15,41
Gennemsnit	586	624	39,36	15,63
Øvre kvartil	952	1.202	61,73	37,27,

Anm.: Data er uvejet.

Kilde: Økonomidatabasen, SEGES.

I figur 11 vises spredningen i afkastningsgraden mellem de økologiske og konventionelle bedrifter, hvor de økologiske bedrifter ligger højere end de konventionelle.

Figur 11: Spredning i afkastningsgrad for økologiske og konventionelle bedrifter, 2015

Anm.: Data er uvejet.

Kilde: Økonomidatabasen, SEGES.

5 Resultater fra Business Check 2015

Highlights

- Datamængden for denne analyse er meget begrænset, idet der ses på kun 8 økologiske bedrifter og 5 burægsbedrifter. Tilgængæld er data baseret på regnskaber, hvor omkostninger er fordelt ud på de driftsgrene og der er indregnet ejeraflønning.
- Analysen viser en tendens til et væsentlig større resultat pr. økologisk høne end for burægsproducenter.
- Den bundne kapital pr. årshøne er væsentlig større hos de økologiske konusmægsproducenter.

Her gennemgås de resultater, der baseres på driftsgrensdata, og hvor der er givet tilladelse til, at data må præsenteres individuelt. Driftsgrensanalysen er en økonomisk analyse og adskiller sig derfor fra regnskabet ved, at der indgår ejeraflønning, og at egenkapital forrentes med en selvvalgt rente. I tabel 7 er der vist et uddrag af resultaterne fra Business Check Konsumæg 2015, hvor både resultater fra økologi og buræg er gengivet.

Tabel 7: Uddrag af resultaterne fra Business Check Konsumæg 2015

	Økologi Gns.	Buræg Gns.
Antal bedrifter	8	5
Antal årshøns pr. bedrift	14.500	56.200
Opnået dækningsbidrag, kr. pr. årshøne	118,40	37,30
Krav til dækningsbidrag, kr. pr. årshøne	95,20	35,80
Årets resultat, kr. pr. årshøne	23,10	1,50
Bundet kapital, kr. pr. årshøne	425	173
Afkastningsgrad, pct.	7,3	3,3

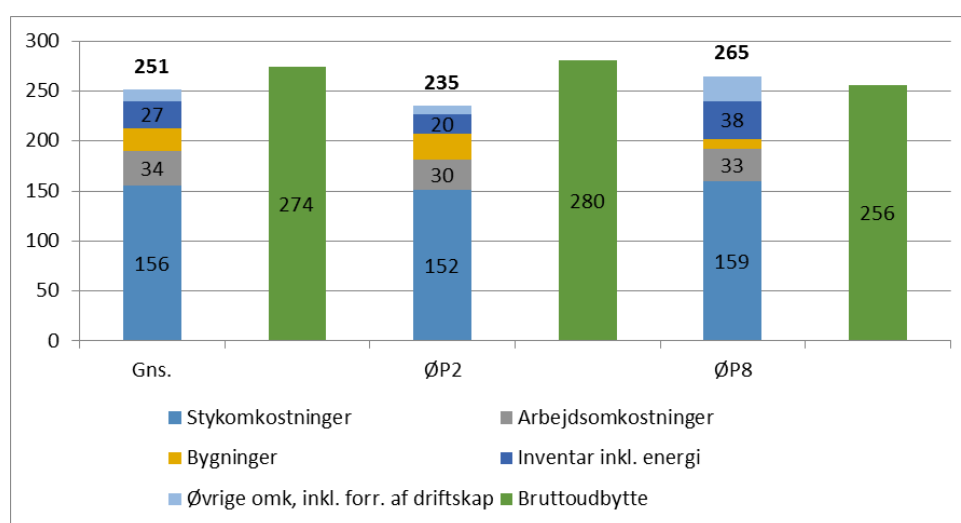
Kilde: Business Check Konsumæg 2015.

Det ses at der er 8 økologiske bedrifter og 5 burægsbedrifter i opgørelsen, hvorfor datagrundlaget i denne analyse er mindre end datagrundlaget for den resterende del af sektoranalysen på fjerkræ. De økologiske bedrifter har opnået et resultat pr. årshøne på 23,10 kr., mens burægsproducenterne har opnået et resultat på 1,50 kr. pr. årshøne. Ses der på afkastningsgraden, så er forskellen mellem de økologiske bedrifter og burægsproducenterne mindre, idet der er væsentlig forskel på den bundne kapital pr. årshøne. For den økologiske produktion er den bundne kapital på 425 kr.

pr. årshøne, mens det for burægsproducenterne er 173 kr. pr. årshøne. Dette giver en afkastningsgrad for de økologiske producenter på 7,3%, mens burægsproducenterne opnår 3,3%. Her skal det bemærkes, at afkastningsgraden i driftsgrensopgørelsen indregner en ejeraflønning.

Figur 12 viser hovedposterne i driftsgrensopgørelsen for gennemsnittet af de økologiske bedrifter og to udvalgte bedrifter. De udvalgte bedrifter, ØP2 og ØP8, ligger som hhv. nr. 2 og nr. 8 i en rangeret orden efter faldende resultat.

Figur 12: Oversigt over hovedposter for gennemsnittet og to udvalgte bedrifter

Anm.: De to udvalgte bedrifter, ØP2 og ØP8, ligger som hhv. nr. 2 og nr. 8 ud af de inkluderede bedrifter i datasættet rangeret efter faldende resultat.

Kilde: Business Check Konsumæg 2015.

Fra figur 12 ses en væsentlig spredning i de samlede omkostninger for ØP2 og ØP8 i forhold til gennemsnittet af de 8 bedrifter. Det er bygninger og inventar inkl. energi, som varierer mest på tværs af de viste resultater, hvor ØP2 har en højere udgift til bygninger end ØP8, men samtidig en væsentlig lavere udgift på inventar inkl. energi end ØP8.

6 Konsumægproducenters arrondering i 2015

Highlights

- Datamængden for den deskriptive del af analysen baseret på NAERs kortdata er forholdsvis god, men datamængden mindskes kraftigt når der ses nærmere på de økonomiske resultater.
- Der ses en stigende sammenhæng mellem driftsresultat pr. årshøne og en større jordandel inden for kort afstand. Dette er også forventeligt, men resultaterne er usikre ud fra den lille datamængde.

I denne analyse ses der nærmere på om hvordan arronderingen er for de økologiske konsumægsproducenter og om der er en økonomisk sammenhæng mellem arronderingen og bedriftens driftsresultat. Først præsenteres der nogle deskriptiv resultater på det samlede data fra NAERs kortdata, hvorefter der ses nærmere på økonomiske resultater fra bedrifter i Økonomidatabasen, SEGES.

6.1 Deskriptiv statistik på samlet data

I tabel 8 ses en deskriptiv statistik på de økologiske konsumægsproducenter med mere en 100 årsshøner. For 2015 er der 55 bedrifter med i statistikken hvoraf de 31 har under 50 ha jord, mens de resterende 24 har mere end 50 ha jord. Tabellen viser den gennemsnitlige markstørrelse for marker større end 1 ha, samt antallet af marker større end 1 ha. Der ses forventeligt en større gennemsnitlig markstørrelse hos bedrifterne med mere end 50 ha, men væsentlig er også at de samme bedrifter har langt flere marker og flere end forholdet mellem gennemsnitlig antal ha.

Tabel 8: Økologiske konsumægsbedrifter

	Alle	under 50 ha	over 50 ha
Antal bedrifter	55	31	24
Gns. antal ha	93	21	186
Gns. markstørrelse i ha større end 1 ha	3,7	2,7	5,0
Gns. antal marker større end 1 ha	21	7	37
Gns. afstand til fjerneste mark i km	4,5	1,9	7,8
Andel af jorden der ligger mere end 1 km borte	35%	16%	60%
Andel af jorden der ligger mere end 2 km borte	19%	9%	31%
Andel af jorden der ligger mere end 3 km borte	10%	5%	16%
Vægtet afstand til markerne i km	1,9	0,9	3,2

Anm.: Afstande er beregnet som fugleflugtslinje.

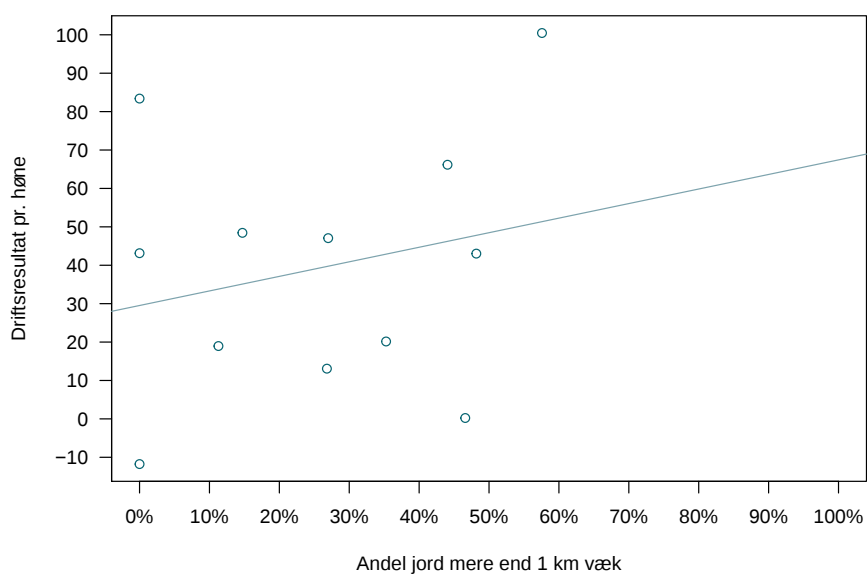
Kilde: Kortdata fra NAER, 2015.

I den nederste halvdel af tabel 8 er der angivet afstanden til fjerneste mark i km. Dette nøgletal er beregnet som den afstand der er mellem hovedejendommen (tilhørsadressen for CVR nummeret) og marken længst væk herfra målt i fugleflugtslinje. Tallet forklarer om der arronderingen i sin helhed er holdt inden for en rimelig afstandsgrænse fra hovedejendommen. De næste nøgletal i tabel 8 angiver, hvor stor en andel af det samlede areal der ligger hhv. mere end 1,2 eller 3 km borte fra hovedejendommen. Her ses at bedrifterne med færre ha jord også har det meste af jorden til at ligge inden for 1 km i radius, mens der for bedrifterne med over 50 ha er 16% af arealet som ligger mere end 3 km borte fra hovedejendommen. Det sidste nøgletal i tabel 8 angiver en vægtet afstand fra hovedejendommen og ud til de enkelte marker. Dette nøgletal vægter afstanden til marken med de antal ha som ligger i marken, hvilket betyder at en ejendom med mange ha langt væk fra hovedejendommen vil få en høj score. Igen ses det her at bedrifterne med under 50 ha jord har en vægtet afstand på 0,9 km, mens at bedrifter med mere end 50 ha har en vægtet afstand på 3,2 km, hvilket indikerer at bedrifterne har udvidet antallet af ha med arealer længere væk fra hovedejendommen.

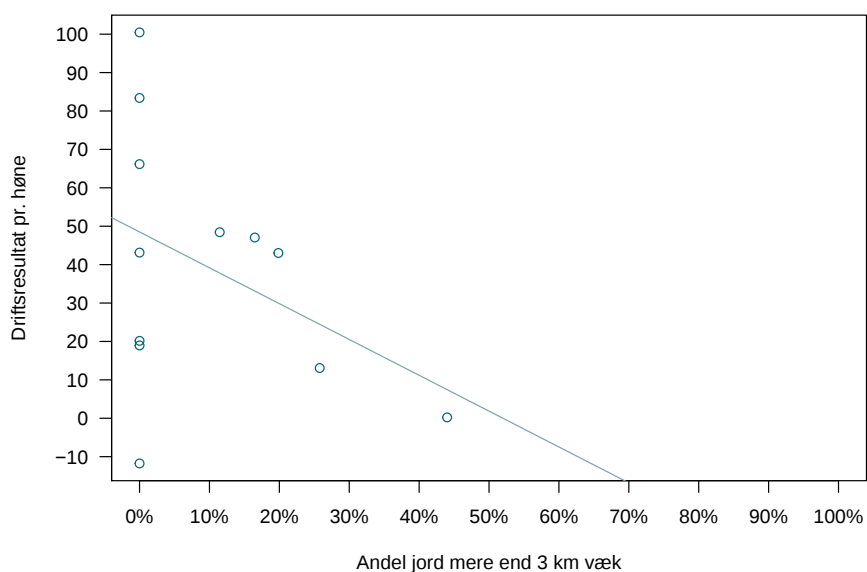
6.2 Økonomiske resultater

Ud fra de deskriptive nøgletal er der en tendens til at de bedrifter med meget jord har udvidet jordarealet ved at dyrke arealer langt væk fra hovedejendommen. For at se om det kan måles på driftsresultatet pr. årshøne vises der grafisk i figur 13 to grafer for hhv. bedrifter med mere end 1 og 3 km til jordarealerne. Der findes kun økonomiske nøgletal for en lille del af de økologiske konsumægsproducenter, hvorfor resultaterne ikke nødvendigvis afspejler de faktiske forhold. Graferne viser således også at der er en økonomisk gevinst ved at have en større andel af jorden mere end 1 km væk fra hovedejendommen, mens der er en tendens til det modsatte ved en afstand på 3 km.

Figur 13: Driftsresultat pr. årshøne i forhold til markafstande

(a) Bedrifter med jordandel mere end 1 km væk

(b) Bedrifter med jordandel mere end 3 km væk

Anm.: Der er angivet den bedste rette linje i figurerne. Data er fra heltidsbedrifter.
Kilde: Kortdata fra NAER, 2015 og Økonomidatabasen, SEGES

Ud fra figur 13 ses det også at spredningen i driftsresultatet pr. årshøne ved de bedrifter der har under 3 km til jordarealerne er meget stor.

6.3 Konklusion

Denne analyse ser nærmere på de økologiske konsumægsproducenters arrondering ved at se på nogle beregnet nøgletal på markstørrelser, antallet af marker og afstande til marker. Desværre er der ikke mange bedrifter, hvor det muligt at sætte økonomiske nøgletal på, hvorfor disse resultater bliver usikre. Ud fra de bedrifter hvor det har været muligt, ses der en tendens til at det økonomiske driftsresultat pr. årshøne er faldende ved større afstande til markerne.

6.4 Baggrund for analysen

Der er anvendt data fra NaturErhvervsstyrelsen (NAER) og Økonomidatabasen, SEGES. Det anvendte data fra NAER består af markkort med koordinater, form og størrelse på de enkelte økologiske marker i Danmark. Desuden er der anvendt den adresse, som den enkelte bedrift har opgivet på sit CVR-nummer, hvorefter det har været muligt at beregne afstande mellem bedriften og de enkelte marker. Det er den korteste afstand (fugleflugtslinje) mellem bedriften og den enkelte mark, der er beregnet ud fra 'haversine' metoden (for yderlig uddybning af metoden se evt. Robusto [1957]). Udvælgelsen af de enkelte konsumægsproducenter er sket ud fra CHR data registreret den 1. juni 2014 og består af bedrifter med mere end 100 høns i alt.

Litteratur

William Schaar Andersen. De økologiske sektorerers økonomiske situation. 2016.

Jørgen Nyberg Larsen and Birthe Steenberg. Økologiske æg og fjerkræ, 2016. URL <http://lf.dk/viden-om/oekologi/okologiske-produkter/aeg-og-fjerkrae>.

CC Robusto. The cosine-haversine formula. *The American Mathematical Monthly*, 64(1):38–40, 1957.

A Definitioner

Afkastningsgraden er defineret som:

$$\frac{\text{Resultat før renter} + \text{Anden indtjening} + \text{Afkoblet støtte} + \text{Nettoforpagtning}}{\text{Aktiver i alt ultimo}}$$

Driftsresultatet er defineret som:

$$\begin{aligned} &\text{Resultat før renter} + \text{Afkoblet støtte} + \text{Nettoforpagtning} \\ &+ \text{Finansiering} + \text{Realiseret gevinst/tab på værdipapirer} \end{aligned}$$